

Abonamentele: pe un an 10 lei;
pentru străinătate 12 lei; pen-
tru Transilvania 5 flor.
Încep de la numărul
I-ii al fiecăruia au
și se plătesc
înainte.

A se adresa tot ce privește Re-
dacția și Administrația Directo-
rului-fondator și propri-
etar al *Gazetei Să-
tênului*, C. C.
Dănculescu,
R. Sarat

GAZETA SATÊNULUI

Foia cunoștințelor trebuincioase Agricultorului și Poporului.

ESE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

CETATEA LUI TEPEȘ DE LA CAPĂȚINENI pe râul Argeșu.

Plecând cine-va din Curtea de Argeș pe valea Argeșului în sus, spre nord, îndată ce ese la marea Monastire a lui Neagoe Vodă, 'i-se desfășoră înaintea priviri o întinsă câmpie numită câmpia Rodovanului. La câți-va kilometri de aci, această câmpie e întreruptă de niște dealuri, pre sub care comunele: Cerboreni, Valea Iașului, Valea Danului, Albești, etc. se află aședate. Dacă tot de aci privitorul și ridică raza vizuală mai sus, vede peste aceste dealuri parte din vârfurile munților Carpați cari formează basenul râului Argeș.

Plecând de aci, după vr'o opt kilometri, două prelungiri ale dealurilor din dreapta și stânga râului Argeș— spre nord de Albești— pare că și dau mâna, pe de o parte ca să închidă drumul râului, iar pe de alta ca să facă o surprisă călătorului care dupe vr'o doi kilometri are sub privirea sa o întinsă și frumoasă panoramă compusă din comunele: Uești, Corbeni cu cătunele: Poinari, Berindești, Căpățineni, mai spre sus Harepu, din întinsele și frumoșele mușcele, ce înconjură aceste comune, preste care apoi predomnesc falnicii munți: Ghițu, Albina, Lespedea în stânga Argeșului printre care curge apa *Limpedei*, iar Șoricaru, Caprișóra, Checa, Valea lui Stan, Munțișoru, Barbușa, Luncetu etc.

în dreapta Argeșului, ale căror vârfuri se ved și de la Monastirea lui Manole. Din comuna Corbeni, drept spre nord se zăresc în vârful unei stânci, niște urieșe ziduri, ridicându și fruntea semeată spre cer. Călătorul urmând din Corbeni drumul spre nord, trecând prin Poinari, lăsând în drép-ta sa Berindești, iar în stânga sa Harepu, ajunge la Căpățineni. In acest drum i-se presintă niște priverișci, cât-se pôte de admirat. Aci niște torente înguste și șgomotóse, care cu apa spumegândă și cristalină asurđesc pe călător cu murmurul lor, aci pante repeđi, cóste prăpăstioșe, aci cóste góle, imagini fioróse ale tristei desolațiuni, apoi alte cóste îmbrăcate într'o luxuriantă vegetațiune, aci — după câte-va cotituri ale râului Argeșu — vârfurile unor stânci golașe, negre ca niște năluci, cari înfruntă înălțimea norilor, mai încolo niște amfiteatre mărețe, vrednice de pensula celui mai iscusit pictor. Mai departe niște piscuri nemărginite, ce stralucesc ca culorile curcubeului. Apoi paltenii, brazii și tagii cei înalți stau ca streji tăcuți și nemișcați, privind văile în depărtare și ascultând șóptele triste ale isvórelor și murmurul melancolie al vânturilor, ce străbat prin pădurile de pre póle, etc.

Din muntele Căprișóra, pendinte de moșia statului, fostă a Monastiri *Vieróșu*, se prelungesce ua înaltă stâncă drept spre est, în așa chip că ar voi să intre în rărunchii muntelui Albina și să închidă mersul râului Argeșu,

care nevoit de trufia acestei stânci a trebuit să facă un ocol spre est și apoi să se întorcă spre vest, — ca să și reia direcția sa, — rămânând stânca înconjurată de trei părți de apa râului, întocmai ca o limbă de pământ ce înaintea în mare. În vârful acestei uriașe stânci — împletită parcă în ceas-reu, se ridică falnic vestita cetate a lui Țepeș Vodă. — Ochiul omului, din vârful acestei stânci, nu se pot sătura sau astâmpăra, privind la contraste care mai de care mai surprinzătoare și sufletul se simte transportat într-o lume nouă, admirând cu nesațiu uriașa luptă ce s'a desfășurat aci între fir și om, între majestatea naturei în totă splendoarea sa și între măreția lucrului omenesc în totă iscusința sa.

Din vârful acestei stânci se vede cum râul Argeșu și desfășoră cu fală undele sale, — gluguind din stâncă în stâncă, — resbunânduși prin undele selbategi de strâmtorirea ce suferă adese-ori de la pedestalul stâncii pe care se află cetatea, pare a o amerința ca ajutat de timpuri, are să și surpe o dată crescutul și trufia; până atunci însă, recunoscânduși neputința, a trebuit să facă ocolul de care am vorbit, înconjurând stânca. — Un perete de piatră aproape vertical, — cu osebire în partea de est, — întreruptă ici și colea de câte-un colț desparte cetatea de apa râului.

Înălțimea acestei stânci, este așa de mare, că apa Argeșului din vârful stâncii, abia se vede ca o cordea argintie. Bilele, ce trec din munți, pe apă, pentru făcut siță și buștenii ce sersesc pentru facerea scândurilor, abia se par ca niște frunze și bețe plutind. Sunetul ce l face un bolovan aruncat din vârful acestei stânci, ține ca la 5 minute, căci distanța fiind mare, el merge mult până la basă rostogolindu-se.

Drumul la cetate începe de la sud-vest, din marginea râului, și este atât de impracticabil, — o potecă șerpuită, și aproape verticală, semănată cu petriș, provenit din sfărâmurile stân-

cei, — că numai desculț sau având încălțăminte cu sprijin se poate cine-va urca. — La intrare în cetate, care acum se face printr'o spărtură, ce e spre est, — căci adevărata intrare era prin partea de nord, care acum e astupată prin dărâmurile zidurilor, — e și mai periculos.

Mulți vizitatori, vin până aci și se opresc la intrare fără să aibă curajul de a intra înăutru. Trebuie cui-va sprinteneala căprioarelor selbatice, — singurile stăpâne ale unor astfel de pozițiuni, — spre a face un salt în care dacă foarte puțin ș'ar perde echilibrul, ar scăpa în prăpastia ce se deschide sub picioare și astfel ș'ar rostogoli de stâncă până în apa râului, neavând de ce se sprijini. Vârful acestei stânci fiind fost ascuțit, în forma tășului unui cuțit, a trebuit, — se vede, — ca mai întâiu să se sfărâme vârful stâncii, ca să se potoa forma lărgimea și baza cetății. Forma acestei cetăți e drept-unghiulară, având la fie-care colț câte un turn, asemenea și la mijlocu celor doi pereți lungi, câte-un turnuleț mai mic.

Lungimea e cam de 30 metri, iar lărgimea ca de 12 metri. Înălțimea zidului potoe să fi fost ca de 20 metri, acum sunt chiar unele părți din pereți cari au cel puțin 12 metri înălțime. Cărămida din care a fost făcut zidul e cât se potoe de mare și solidă. Grosimea zidului e de un metru. D'asupra fie-cărei ferestre se află câte o peatră, în formă de paralelipiped, în lungime ca de 1 metru 20 cent. și în grosime ca de 0m.50 ce are multă asemănare cu piatra de Albești.

Se cunosc încă camerile de locuit, în număr de două, bucătăria și un mic basen. Petrele și rămășițele de zidărie ce stau înăuntru dărâmate, fie prin întemperiile atmosferei, fie de locuitori ce au luat din cărămida cea solidă de aci, au astupat o mare parte din interioru cetăți.

Drumul la cetate, fiind cum am spus foarte impracticabil, punctul ce nu se potoe esplica, e, cum s'a putut urca

materialu pentru cetate, în vârful acelei stânci: var, cărămidă și cu osebiră petrele de d'asupra ferestelor, din care una poate să cântărească 200 chilograme și câtă dibăcie și curagiu trebuie să fi avut maestri ce au lucrat d'asupra astor îngrozitoare prăpăstii. Admirația privitorului ajunge până la contemplație, în fața contrastului ce-l formează aci natura, care și-a dat mâna cu maestría omului. Ar trebui toate paginile unui număr al *Gazetei Sătenului* pentru a descrie cetăților săi toate contrastele ce se desfășoră în fața privitorului. Spiritul savantului adesea e subjugat aci prin farmecul acestor contraste.

Acest tablou înfrumusețat cu aerul curat și înbălsămit cu parfumul natural, ce se revarsă din sânul florilor, parte naturale, parte cultivate împrejurul cetății, de la întemeierea ei și rămase ca să se perpetueze eternă, adesea îmbată pe contemplator, sorbind acest aer, prin busa nesătioasă a ușorului zefir, ce din când în când scaldă aceste ruine. Doinele jalnice ce suspină păstorii cari rătăcesc cu turmele prin aceste împrejurimi, unite cu puhocele ce în cascade se cobor, după aceste stânci, înfrumusețează acest tablou în așa mod, că spiritul se transportă în lumea misterioasă, unde nimicul rivalisează cu realul.

Noptea când bolta cerească semănată cu stele, acopere aceste uriașe ruine, când luna ivindu-se pentru puțin timp,—căci adesea se stinge peste dealuri sau în nori, ce vântul 'i plimbă pe d'asupra acestei stânci,—scaldă cu a sa lumină ruinele zidurilor și stânca prăpăstioasă, tabloul e cât se poate de frumos și îngrozitor. Când plouă, când tună, când vijelia cea mai sălbatică bubue, stând aci uimit și înmărmurit, 'ți-se desfășoră aci în totă goliciunea, lupta uriașelor elemente. Când trăsnetul cade pe vârfurile brașilor ce și înalță marea frunte spre cer, când brasdele de foc ale cerului mănios, luminează aceste prăpăstii cu flacări roșatice, când vântul despica

paltenii în două, iar brașii, fagii, plopii etc., remași verzi în bătrânețe 'i pleacă cu fruntea la pământ și zăpada încărunțesce vârfurile dealurilor, strigi tremurând de emoțiune.

Grozavă, dar frumoasă, sublimă, admirabilă ești natură.

Dintre toate legendele, ce se spun despre această cetate, cele mai acreditate sunt următoarele:

Pentru un complot ce cetățenii din Târgoviște, urdiseră contra fratelui lui Tepeș, în ziua Pașcelor, pe când toți se aflau la ospete, cei tineri pe la hori etc. au fost luați fără veste cu boeri cu toți, pe cei bătrâni 'i-au pus în țepă preumblându'i și prin oraș, iar pe cei tineri, cu femei și fete cu hainele frumoase cum erau înbrăcați în ziua Pașcelor, 'i-au dus și obligat pe toți de au lucrat la această cetate, până ce s'au rupt toate hainele, rămăind în pielea goală. După ce cu multă greutate au terminat-o, au făcut din ea loc de esil, — închisore politică, — pentru adversarii săi. După ce a fost scos din domnie și înlocuit cu Radu cel frumos, viind pentru a doua oară pe tronul țării, a făcut,—se spune,—din această citadelă, locul său de refugiu, în timpuri de restrice. Aceasta se adeverează prin faptul că în fața cetății,—peste apa râului Argeș, — în partea de sud-est, există un deal înalt, ce pörtă numele de *Dealul Tunurilor*, unde adică Tepeș și așezase tunurile, cu care se și apere cetatea de năvălitori, sau de unde năvălitorii — Turcii cu Radu, — au așezat tunurile ca să 'i bombardeze citadela.

Se scie, că Tepeș, pe cât era de crud și resbunător cu cei răi, pe atât scia să și apere țara și să facă a domni dreptatea. Crușimile lui în adevăr sunt înspăimântătoare, totuși securitatea și justiția ajunseră în timpul lui, la un punct demn de mirare și se poate crede că demoralizarea în care căduseră cea mai mare parte din boeri țării, cum și imoralitatea în afacerile publice, a contribuit poate să facă din acest Domn, — în unele ocațiuni, — o

feară atât de sălbatică. E neuitată încă în popor dicătorea, că în timpul lui Țepeș, putea fi cine-va sigur de pierdea sau de lăsa o pungă cu bani în drum, — pe unde circula lumea, — că o va găsi or-când. Țeapa, — pedepșa predilectă a lui Țepeș, — contribuise ca frica de a face rău, să pătrundă în rărunchii poporului atât de mult.

O altă legendă spune că, boerii țeri, unii ca partizani ai Danescilor, — partida adversară a lui Țepeș, — alții înspăimântați de crușimile lui, iar parte sărăciți prin destrăbălările la care alunecaseră, s'au adunat și fugit în județul Ialomița, ca aci, — departe de locuința lui Țepeș, — să se consfătuască asupra planului de răsturnare a lui Vlad Țepeș, pe care găsindu'î din-su, 'i-a adus la Poinari și înșirându'î de aci până în vârful stâncii, câte unu, unu, la mici distanțe, 'i-a obligat să care materialul ce a servit la zidirea cetății, dându'î din mână în mână, până ce ajungea în vârful stâncii, mijloc cu care numai, se poate explica urcarea acestui material, petrele cele mari de d'asupra ferestelor, cărămida, varu, etc. pe acca potecută atât de impracticabilă.

Mai există și alte legende cari fiind de un ordin mai secundar, nu merită atâta atențiune.

Aceste ruine vor păstra, în amintirea lui Vlad Țepeș, pentru multe generațiuni, suveniruri atât plăcute cât și neplăcute.

N. Andreescu.

DIN SCIINȚA PENTRU TOȚI

FISIOLOGIE

Vegetarismul.

Förte adesea-ori se naște întrebarea dacă carnea e cu totul trebuincioasă existenței omului?

Fisiologiștii ca și higieniștii spun că nu.

În'adevăr, alimentele vegetale cuprind principii analoge — pentru ca să nu dică identice — a acelor a cărnei animalelor. Fibrina, substanța azotată și hrănitore, există în vegetale ca și în animale: ș'apoi acestea au luat-o din cele dintei. Caseina, altă substanța trebuincioasă reconstituirii țesăturilor noastre, nu se află numai în lapte, dar se regăsește în materiile vegetale, de öre-ce Chinezii au putut a face brânzeturi din mazare.

Apoi, sciința ne arată ađi identitatea constituiunii chimice a celor două regnuri animal și vegetal și, pentru a întări această țesă a identității compozițiunilor alimentelor animale și vegetale, se pöte cita un pasagiu din Bernardin de Saint-Pierre relativ la creșterea practică a copiilor. Nemuritorul autor al lui *Paul și Virginia* susține necesitatea d'a se obicinui tineretul la un regim vegetal:

„Popöarele care se hrănesc cu vegetale sunt, negreșit, din toți ömenii, cei mai frumoși, cei mai puțin expuși böielor și patimelor rele, și prin urmare aceia ce trăesc mai mult. Cea mai mare parte dintre țeranii cari, în fie-care localitate, formésă partea cea mai validă a populațiunii, sunt micii mănăcatori de carne. Rușii au înmulțit la ei đilele de post și de abținere, și nici soldații lor nu sunt scuțiți, și cu tóte acestea răbd la ostenelele cele mai mari.

Negrii cari, în colonii, răbdă atâtea privațiuni, nu trăesc de cât cu manioc, cartofi și cu porumb. Brahminii Indiei, cari trăesc adesea-ori 100 ani, se hrănesc numai cu vegetale.

Din Secta vegetarienilor Pitagoricieni au eșit: Epaminondas, vestit prin virtuțile lui; Archytas, prin nemuritorul său geniu pentru științele matematice și mecanice; Milon de Crotona, prin puterea trupului său. Și Pitagora însuși era unul din cei mai frumoși ömeni din vremea lui, și cel mai elocinte, de öre-ce a știut să predice și să serve de pildă meri-

tând titlul de tată al filosofiei grece.

Pentru noi regimul din care e a-lungată carnea ne dă numeroase calități și nu exclude pe nici una din cele ce putem să avem. D'aceia trebuie a se recomanda tinerilor, căroro le va procura frumusețea trupului și linișcea spiritului. Acest regim prelungesce tinerețea și prin urmare întrege viața umană.⁴

E pôte greu pentru populațiunile orașelor, și mai ales a celor mari, d'a se mulțumi cu un traiu cu totul vegetal.

Cu toate acestea povătuim pe citorii noștri cari trăesc la țară sau în orașele parte din an, d'a mânca puțină carne, d'a întrebuința legume hrănitore și cât de multe. Vegetalele resistă mai puțin acțiunii sucului gastric, vegetalele ostensesc mai puțin stomacul chiar când acesta va avea să lucreze asupra unei cantități îndoite sau întreite aceluiași volum de carne. În or-ce cas higiena ne învață, dacă ne dăm în lături d'inaintea regimului exclusivamente vegetal, d'a da legumelor și fructelor un loc mare în alimentațiune.

V. F.

AGRICULTURA

(Urmare și fine).

O altă resursă de existență și de înăvătire în țera noastră sunt vitele. Zootecnia este sciința ce mai în special se ocupă cu crescerea și îngrijirea lor. Tot ca și în privința agriculturii, ideea greșită de a avea multe, fie or-cum ar fi, fără a avea în vedere: rasa, întreținerea și profitu ce 'l trag de la ele, preocupă pe cei mulți economi de vite. Și aici ca și la agricultură vina nu cade pe sătenii cari au o vacă și doi boi, nesciind sau neavând nici pe acestea cu ce le întreține, ci pe acei ce au și se ocupă în special cu crescerea lor.

Putem mărturisi că în astă ramură de existență și de înăvătire a noastră, nu numai n'am progresat ci am regresat mult, căci în timpurile vechi, părinții și strămoșii noștri erau mult mai înaintați în privința crescerei vitelor. Căii și boii noștri, cu osebite cei de

Moldova, erau renumiți și în alte țeri. Constantinopole și alte părți din orient mai nu mai de aci inportau boi și cai. Acum chiar și căii pentru armata noastră 'i cumpărăm de prin Austria și Rusia. Cu puține excepțiuni crescerea animalelor de muncă la noi se face aprópe ca în starea primitivă; de alt fel folósele ce omul ar trage de la animale ar fi cam de trei feluri: a) ca producătoare de materii brute: carne, lapte, pei, lână, păr, etc. b) munca la care întrebuințăm parte din ele, și c) ca producătoare de gunoiu.

Productele sau materiile brute ce ne oferă aceste animale sunt în raport cu cantitatea și calitatea nutrețului cum și cu îngrijirea ce le dăm. Atât în privința nutrețului cum și în privința îngrijirii nu ne putem nici cum felicita. Adesea le nutrim cu ce, și cum se întâmplă. Curățenia locuințelor dacă la cei mai mulți săteni le lipsesc lor în case dar animalelor? În vremuri rele, de ordinar, au de locuință pământul, de acoperământ cerul iar ca îngrijitor: vînturile, geru, zăpada și ploile.

Economul care voesce a avea animale bune, caută se scie înainte de toate câtă cantitate și ce calitate de nutreț le trebuie, pentru ca să le priască, căci alt fel produsele nu pot fi de cât inferioare și ca cantitate și în calitate. Lipsa aprópe complectă apoi, pentru prepararea, pentru transformarea acestor produse brute în produse cu valóre sau produse industriale, contribuie încă la micșorarea valórei intrinsece a acestor animale. Despre transformarea acestor produse voi vorbi mai în urmă la partea industriilor casnice.

Ca productóre de gunoiu, iar nu au nici o valóre, căci cum am spus, nu scim se preferăm aceste gunoieri spre a avea bune efecte. Aceste și alte cause, unite cu lipsa de export, făcu ca prețul acestor vite să fie foarte mic, (vacile de ordinar au ajuns a se vinde cu 15—20 lei, iar un car de fân costă 40—50 lei; deci o vacă ce consumă în termen mijlociu 2 care fân anual, peste valórea ei intrinsecă, rămâne datóre 30—40—50 lei și mai bine). Așa dar o schimbare radicală în creșcerea vitelor ni se impune, dacă voim a avea vite bune, frumoșe și folos pe urma lor. În loc de multe și próste mai bine să căntăm a ține puține însă de rasele cele mai bune. În astă privință e mult mai bine a căuta să îmbunătățim rasele noastre, prin nutrire și îngrijire regulată de cât să importăm sau să încrucișăm cu cele streine, care se aclimatisează foarte cu greu. Să ținem o ordine regulată în nutrirea lor, dândule la ore fixe nutreț, care să variese în măsură după calitate, (a nutrețului) cu felul și mărimea vitelor ce nutrim. Curățenia, căldura, lumina, aeru curat și suficient să nu lipsescă. Lo-

cuintele să fie solide și în mărime să fie în raport cu felul și numărul vitelor. Numai astfel vom avea vite bune, ale căror produse și gunoieri, preparate și întrebuintate bine, unite cu munca la care întrebuintăm unele din ele, vor face ca să scotem cheltuelile de întreținere, rămânându-ne și nouă foloșe.

O altă ramură de producțiune a agriculturii sunt și arborii fructiferi sau pomii. Cu toate ca în astă sursă stăm puțin mai bine ca în cele lalte, totuși nu ne putem recomanda că facem destul pentru pomii noștri.

Dacă mai cu osebire în părțile muntoșe avem mulți: meri, peri, pruni, nuci, vișeni, zarzări, gutui, cireși etc. etc., ei sunt puși în așa mod că nu s'a ținut compt de: calitatea și poziția pământului, ce le priesce, ei sunt aruncați în voia întâmplărei, pe ori-ce fel de teren. Diferitele sisteme de altoiri și alte mijloce recomandate de știință pentru creșterea și îmbunătățirea lor sunt foarte puțin practicate. De multe ori natura parcă e mai generoasă de cât omul, în astă privință, căci abundența fructelor în câte un an, mai nu putem dice că se datoroasă numai muncii omului, ci mai mult grațiosității naturii, față cu primitiva cultură a acestor pomi. Ca și în privința culturai pământului, în alte țeri s'a ajuns cu întrebuintarea mijlocelor științifice până acolo că, pomii culturai scie încă de când pune pomul în pământ câte fructe are să ia anual din el.

Foloșele ce tragem din diferiții pomi fiind de tot de mari și bine cunoscute, nu trebuie să neglijăm nici astă sursă ci prin muncă sistematică să căutăm a mări și a fi sigur de aste foloșe.

Pământul cu diferitele ramuri ale agriculturii ne oferă o mulțime de produse sau materii brute; aceste produse prelucrate se numesc manufacture, iar meșteșugul de a le prelucra poartă numele de industrie. E natural că prețul sau valoarea produselor brute să fie mai mică ca când sunt prelucrate, căci în cazul acesta se plătesce și munca întrebuintată în preschimbarea lor. — Deși în cursul anului sunt timpuri destul de lungi — cu osebire iarna, — când agricultorii și economii de vite nu au cu se ocupa și ar putea să întrebuintese acest timp transformând produsele sau prelucrându-le, cu toate acestea timpul se perde zadarnic și produsele ni le prelucră streinii.

Sunt alții apoi cari n'au nici o ocupațiune, n'au nici pământ, nici vite, nici meșteșuguri nu cunosc și cu toate acestea, cum disei, noi vindem la streini produsele noastre, cu prețuri destul de ridicole, ca să ni le transforme și apoi să le cumpărăm tot noi cu prețuri destul de ridicate. Dacă o industrie mare n'a existat în țera noastră, a fost timpuri când industria mică mulțimea mai în totul trebu-

intele locuitorilor. Cine nu scie ore, că mai toate obiectele trebuincioșe, cu osebire sătenilor, se lucrau aci în țera? Pânza de casă, sucmanele, fringhiile se făceau din cânepa produsă aci; maramele, scórțele, flanelele, pantalonii, toate se lucrau în casă de femeia sătănului din: cânepa, inul, borangieul, lina, etc. produse aci în țară. Până la ore-care punct chiar și trebuințele orașenilor se îndestulau cu obiecte lucrate aci. Acum însă mai toate obiectele de care avem necesitate, le cumpărăm de la streini, până, spre a noastră rușine, și frănghiile ce le punem în cap boilor ni le lucră tot streinii din cânepa noastră. Ce să mai spunem de lină, pe care o vindem cu un leu chilogramu și o cumpărăm în postavuri și alte materii cu 20, 30 și 50 lei chilogramu, părul sub formă de traiste sau țoluri, copitele și urechile, prefăcute în cleiu, carnea vitelor noastre prefăcută în salamuri, oșele în fosfor, peile vitelor noastre ni le tăbăcesc și ni le vând tot nouă în formă de opinci, ghete, cisme, curele, etc. etc. Dăm câțimi și greutatea îndecite, pentru a primi în schimb obiecte mult mai ușore în greutate dar mai grele în preț. Vindem, cum a spus un om de stat al Angliei în secolul al XIV, pelea vulpei pentru un farting și-i cumpărăm coda înapoi cu un shiling. Pânza cea trainică de cânepă și de in o-am înlocuit cu: bambac, americă și madipolon. Locul frumôșelor marama de in și borangie l a luat tulpanu și olanda. Pe aici, pe sub munți, tot se mai păstrăse câte o ramură de industrie, cu osebire: manufacturele de lină, dimie de lină, din care se fac zechi, cioreci, flanele, ploca-dele și chilinurile cu care săteni fruntași și împodobesc casele, săricile tradiționalele baine remase moștenire de la *Daci*, vilnicile și fotele de lină, — cusute unele cu multă maestrie, — preșeurile de păr, pentru disagi, trăisti și așternuturi prin case, etc. etc; dar în părțile de câmp — ca să nu mai vorbesc de orage, unde n'a mai rămas măcar urmă de industrie casnică sau manufacturăria națională; — foste, tulpanuri și postavurile streinilor a înlocuit tot ce era al Românilor. Apoi diferitele industrii ce erau pe la orașe: cismării, abăgerii, cojocării, croitorii, toate s'au pulberat.

Meșteșugurile chiar de prima necesitate: tâmplarie, ferărie, tinichigerie, strungărie, etc. etc, chiar aici în țară se află mai toate în mâinele streinilor, pentru că Românii noștri, chiar cei ce au puține cunoștințe — direcția învățământului fiindu-le dată în mod greșit, — merg de îngroșe rândurile funcționarilor, cari au devenit o adevărată pelagră pe Români.

Causele care au contribuit ca să nimicescă industria sunt multe dar cele mai de căpetenie sunt: a). Prin întinderea sau lărgirea

culturei pământului, sătenii, — cari erau singurii depositari ai industriilor casnice, — au fost tot mai greu înjuogați la muncile agricole de către proprietari, împilați apoi prin diferite dări, munca li s'a încordat până la sfărâmarea puterilor, în schimbul căria ei adesea nu câștigă de cât să aibă atât cât să nu moră de fôme. Muncind ori-cât, ei ved adesea că nu pot îndrepta sôrta lor amărită și de aci pînă la desprețuirea muncii nu e de cât un pas. Acest pas e făcut. Ei nu mai ved în muncă un izvor de îmbunătățire al poziții lor economice, care să infloiescă în raport cu silințele puse, ci o fatalitate impusă pe capul lor, care nu le dă de cât strict necesar spre a nu muri de fôme. În urma acestei munci uriașe, cu osebire din timpul verei dorința de odihnă pe care mai adesea nu o pôte găsi de cât iarna, și ast fel atunci el nu lucră mai nimic, spre a compensa opintirile supra omeșci din cel lalt timp. Nu e loc aici să spunem apoi că, dacă nu muncește iarna, caută să bea cât mai multe băuturi spirtoase, înpinși la acêsta mai mult de miseria în care trăesc, de lipsa alimentelor suficiente, cari să'i producă căldura și sucurile necesarii vieții. Cu acest dispreț de îndeletnicire al sătenilor cu industriile casnice, uninduse și poporul de mărfuri streine și eftine, bătătoare la ochi, dar facă soliditate, sătenii se deprinsese a cumpăra acea ce o dată produceau ei singuri și ast-fel se stinse aprôpe cu totul industria casnică de altă dată. Osebit de concurența ce ne o fac streinii cu obiectele lucrute în fabrici; — unde prin întrebuintarea elementelor naturei, abur, etc, prin diferite feluri de mașini, prin divisiunea muncii etc. etc. obiectele confecționându-se mai lesne se pot vinde mai eftine, — a mai contribuit și înclinația Românilor, — mai cu osebire cei de pe la orașe, — de a imita tot ce e strein și bat la ochi, aibă sau nu soliditate.

În vederea celor până aci spuse, șcôla rurală chemată fiind de a creșce pe fi popoului pentru viața practică, trebuie să dea nuoilor generațiuni o direcție reală către găsirea mijlôcelor de existență și de fericire, în agricultură și industrie. Pentru ajungerea acestui scop însă, trebuie mai întâi ca statu să îndestrese șcôla popoului cu tot ce trebuie, pentru ca să putem utiliza pe copii sătenilor în partea curat practică a vieții cămpenesci și industriale. Deci măsura, de a se înproprietări șcôlele rurale cu o cantitate ôre-care de pământ, — care ar trebui să fie de cea mai bună calitate și în apropierea șcôlei, — trebuie generalisată pentru tôte șcôlele.

Acêsta se pôte face, dând Statu din moșiele ce are în apropiere; iar unde nu are, cumpărând de la proprietari. Procurându-se

apoi instrumente și semințe, învățetorul să fie obligat a transforma acest loc într'un fel de fermă model, bucurându-se dânsu de usufruct. Aci în aplicațiunile practice de agricultură, iar nu între cei patru pereți, va desvolta în elevii gustul de muncă și de agricultură. Tot de o dată învățetorul să întreprindă cu sătenii convorbiri sau conferințe populare, asupra diferitelor cestiuuri agricole, asupra îmbunătățirelor ce ar fi posibile de introdus în sistemele lor de cultură. Prin cultivarea locului șcôlei de învățetor, sătenii s'ar convinge prin fapte de bunele rezultate ce ar da o cultură bine condusă. — Față însă cu fluctuațiunile la care e supus sau mai bine dis cu nestatornicia sa, cum și cu multe obligațiuni ce le are învățetorul rural, — între altele, obligație de a ține curs cu 6 clase, adesea într'o singură cameră, mai de multe ori în stare deplorabilă, cea ce e aprôpe imposibil unui singur învățetor și care ar trebui, pentru a putea ajunge la bune rezultate: a). Să i se garanteze stabilitatea când și îndeplineșce consciincios datoriele; b). Să fie numiți câte doi învățetori, pentru fiecare șcôlă, sau cel puțin, să se numescă pe lângă actualii învățetori câte un adjunet, — cum există prin Germania și alte țeri, — ca ast fel unu să pôtă face practică de agricultură, sau să practice o industrie ôre-care, — care să variese după necesități și localități, — în nișce ore fixe, cu elevii mai înaintați. Elevii șcôlelor rurale ar trebui ca imediat după dobândirea celor mai generale cunoscințe să intre în studiul mai amăruntit al agriculturii și industriei casnice. — Agricultura și industria fiind ramurile de prosperitate economică ale țerei nôstre, către acestea trebuie să tință direcția învățămîntului nostru.

Cu acêsta nu voiu să dic, că se înbeidem drumu copiilor ce au alte aptitudini dar nici numai postulanti de funcțiuni să nu i facem. De ar fi posibil, ea aș dori să facem din ei, ômeni de aceia, pe care Diogene i căuta diua cu felinaru aprins și nu i găsea. — Acestea, cum dic, fiind sursele pe care noi din punctu de vedere al prosperității nôstre materiale, ar trebui să le studiem cu cea mai zelôsă atențiune, ținta către care cultura nôstră trebuie să se mișce de aci înainte, e ca aceste două ramuri de avuție, să fie basate pe observațiuni științifice; ast-fel numai vor merge înainte, mărind puterea lor de producțiune. — Direcția către care trebuie îndreptată agricultura e ca: pământul să producă cât mai mult posibil, producțiunea să fie de calitate cea mai bună, și spațiu de timp întrebuintat să fie cât mai restrâns. Acesta e punctul către care tinde spirital științific al agriculturii în timpul de față.

Pentru ajungerea acestui scop însă, trebuie

să concure toate mijloacele de care vorbirăm: Ridicarea nivelului de cunoștințe agricole, povețele ce rees din analizele chimice ale solului, cu privire la dezvoltarea plantelor ce sunt puse a vegeta, cercetările chimice ale influenței îngrășămintelor asupra calităților recoltei și la modul de a le întrebuința, cunoșcerea și întrebuințarea instrumentelor perfecționate, asolamentele sau rotațiunea deosebitelor plante, irigațiunile și drenagiurile; dezvoltarea și îmbunătățirea raselor de animale domestice, spre fertilizarea solului și bunul traiu al omului, perfecționarea mijloacelor pentru transformarea produselor brute, ce ni le oferă agricultura, — cu diferitele sale ramuri, — și pământul în produse industriale.

Efectul întrebuințării acestor mijloace apoi, nu va fi numai prosperitatea materială, ci va contribui în mod simțitor, la îmbunătățirea traiului populației agricole, deci la dezvoltarea vitalității și energiei seile, la ameliorarea condițiilor fizice ale existenței, a căror consecință va fi înălțarea materială și morală a omului. Deosebit de acesta, ținta muncii moderne fiind domnia omului asupra naturii, gradul acestei predominii 'i măsoară gradul civilizației seile.

Omenii vechi și basau existența pe stăpânirea semenilor lor, sclavie, căutau și robia unora asupra celorlalți. Noi din contra trebuie să muncim pentru libertatea tuturor: unul împreună puterile spre dominarea naturii. Acel popor va fi adă mai tare care va ști să pătrundă mai mult în tainele naturii, trăgând de aci cele mai multe foloșe.

Terminând cu aceste scurte observațiuni, nu mă măgulesc nici cum a crede că, am spus tot ce trebuie, — mai cu osebire că, acest vast subject, e în legătură cu mai multe științe, — totuși dacă fie-care din noi, vom voi și vom face pe cât putem, ar fi un început bun, am urni din loc carul acesta marele, — prosperitatea noastră agricolă, — care pare că e înțelenit.

A voi însemnă a putea, este devisa genilor mari tot acesta să fie și devisa noastră.

N. Andreescu.

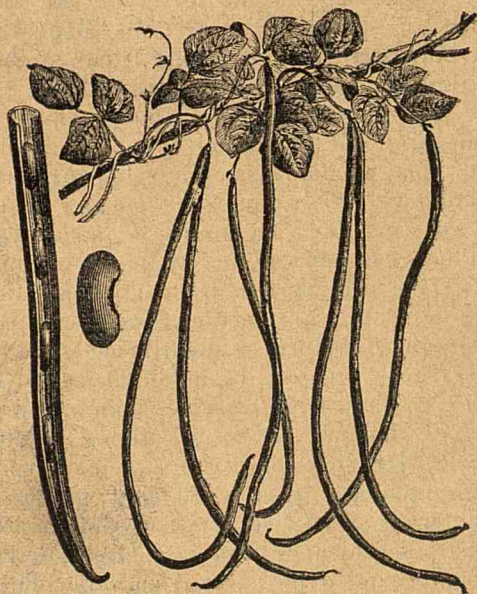
DOLICĂ

(Fasolică cu păstări lungi)

Acastă puțin cunoscută plantă agătătoare, din familia Leguminoselor, care are ca nume botanic *Dolichos sesquipedalis*, seamănă orecum cu fasolea și e minunată de bună pentru a se face mâncări alese și a se pregăti păstărele întregi ca legume verzi.

Planta crește repede și poate să se întindă până la 4 metre, iar păstărele până la 70 centimetre. Cum e frunțoasă se poate întrebuința ca plantă și de podobă garnisindu-se cu ea chioșcurile, gardurile și zăplazurele și mai ales dacă se întrebuințesă varietatea numită de nemți „*Cubanische Riesen-Spargel Bolne*“ adică Dolica de Cuba care e cea mai viguroasă dintre toate.

Acastă plantă anuală, de fel din țările caldure, e foarte târzie și dacă

Fasole Dolica de Cuba (a se vedea articolul relativ din acest No).

frații noștri din Italia au tot timpul a aduna sămânța bine coptă de *Fagolo sparagio*, la noi dacă nu se pune în pământ gras și în loc unde bate soarele n'are timp d'a se coce. Cu toate acestea la expozițiunea agricolă din acest an scôla de la Grebăn a expus păstări subțiri și destul de lungi de „Fasole—panglică“ cum 'i mai dice, destul de bine copte. Aceste păstări au fost mult observate și mulți dintre concetățenii noștri nu mai veduse asemenea leguminose. D'aceia cređui bine a face aceste mici explicări.

Sunt mai multe specii de *Fasole dolică*; noi recomandăm varietatea de Cuba (representată de una din gravurele din acest număr), care e cea mai productivă și care se coce mai curând și dă păstări subțiri, cărnoșe

și foarte bune pentru gătit, ca fasole verde sau ca salată.

Florile sunt mijlocii, verzi, iar bobele, mici, se pot număra până la 650 în uă sută de grame.

Litrul cântărește 770 grame.

Cultura e aceeași ca a fasolei târzii.

D.

CEDRUL

Acest copac pe care grecii 'l numesc *Kedros*, e arborele cel mai istoric. Mulți 'i cunosc numele, dar pu-

țini au avut ocasiunea să vadă înfașurarea mărătă a acestui conifer al cărui nume e așa de vestit.

Cine în adevăr n'a aușit pomeninduse despre *Cedrii Libanului*, despre acești giganti din al căror trunchiuri se făceau o dată corăbii și locuințe iar ași au perit în n'unții Libanului, unde numai s'au găsit crescând singuril!

Dar, dacă Cedrul de Liban a pierit în patria sa, civilizația ne-'l păstrésă; și ași există Cedri în multe părți, plantați prin parcuri pentru forma piramidală a copacului, pentru culoarea verde închisă a frunzelor și

Cedrul Deodora, (a se vedea articolul relativ din acest No.

penru frunzișul său des și minunat. Mai mult chiar, Cedrul de Liban s'a răspândit atata în Algeria în cât formésă păduri întinse. Am vășut Cedri în Franca și Germania, cultivați mai mult ca podóbă a imenselor parcuri unde se deosebesc *indată*, prin înfașurarea lor ciudată și înpunătore.

Cine a vizitat ore grădina Plantelor din Paris fără ea, în mijlocul a atător lucruri mărețe, să nu'i se oprésă privirea și gândirea la vestitul Cedru plantat la 1754 și sub umbra că-

ruia căți compatrioți de ai noștri nu s'au umbrıt așeptând momentul hrănirii ursului, din România, *Martin*, dăruiit grădinei de Prințul Cuza, pe cât 'mi aduc aminte!

În România eu unul nu'mi reamintese că am vășut Cedri, fie măcar cât de mici. S'ar putea încerca a se planta prin grădinele publice unde dacă s'ar adăposti iarna póte că ar resista gerurilor celor mari.

S'ar putea aduce semințe din Paris sau d'aiurea și care s'ar putea semă-

na primăvara afară la umbră sau în olițe cu pământ de pădure, prin florării. Dacă e cald peste vr'o $\frac{1}{2}$ lună ar răsări. Apoi până la vrăsta de 4 ani s'ar ține în hârdaș pe săli sau în florării și apoi s'ar planta definitiv în grădină, în un pământ de pădure cam nisipos.

Asemenea mijloce de înmulțire a mărețului arbor se practică continuu în Franța, ast-fel că se recoltăse semințele în Europa, și se vînd de la 1 leu 50 bani până la 4 lei 80 bani sută de grame de semințe curățate.

Cedrul Deodora e specia de Cedru ce se caută a se răspândi mai mult în Europa. Acastă favoare se poate atribui pôte rusticității, dar de sigur superiorității sale, asupra celor alți Cedri.

Gravura din acest număr înfăciședă un asemenea Cedru, crescut în Europa din semințe din Europa.

Crăngele sale sunt mai grațioase căci sunt mai aplecate la vîrf, foile (persistente în tot timpul) sunt albicioase, cenușii și dese.

Cedrului Deodora, numit și Cedrul plângător, 'i priesce în pământ gras și umed. El crește înalt de 40 metre, în formă piramidală și crânguros și, fără îndoială, e unul din cei mai frumoși copaci ce există.

D.

FOIȚELE

Cărțile de joc sau *foițele*, au fost inventate cu mult mai înainte de fabricarea hârtiei*) născocirea lor se atribuie Arabilor, de la cari s'au transmis și celorlalte popore, prin ajutorul bizantinilor.

Mulți din suveranii și aristocrații veacurilor trecute iubeau aceste mici cartone și perdéu cu jocul lor sume enorme.

Carol IX se îndeletnicea adesea cu dênsele și era foarte vesel când companiile lui perdéu.

*) Atunci se făceau din tăblițe de lemn.

Ludovic XIV avea o simpatie nebună pentru jocul foițelor; se dice că unul servindu-se de cărți măsluite, i-a câștigat un milion de livre.

Dna de Montespan întinsese această distracție pînă acolo, în cât perderi de câte 10,000 lei erau lucruri obicinuite; odată ea perdu 700,000 taleri, și într'o singură noapte își distorse 5,000,000 pe care 'i perduse mai înainte.

La anul 1387, Carol I de Castilia, regele Spaniei, le oprise cu desăvîșire în totă întinderea regatului său.

Și foarte bine făcuse; căci jocul lor este un vîțiu care ruinează chiar și cele mai colosale averi.

Cunoscem mulți ómeni cari ar fi fost foarte înaintați dacă n'ar fi avut această ticălosă deprindere.

V. N. intendentul pădurei d-lui M. C. putea să aibă astăzi o avere de cel puțin 5000 galbeni, dacă nu 'i-ar fi plăcut să jöce foițe pe câte 30 de lire partida.

D-l A. și-a risipit totă starea pe urma foițelor, pînă și trăsura de lux a pierdut'o, lăsând'o unui țigan.

Y. de asemenea, tot în cărți a pierdut móra care actualmente se află donată bisericei Băbeni.

Jocul de cărți—astăzi—a devenit una din cauzele cele mai paternice care contribuie la dărăpănarea stărei noastre economice.

»In tóte țările și mai ales în România, dice d-l Al. C. Vrăbescu, în timpul de față patima jocului de cărți, de și există legi anumite care popresc prin pedepse destul de severe pe jucători, s'a întins atît de mult în cât există mulțimi nenumărate de ómeni cari declară, fără rușine, că 'și au pierdut averea în jocul de cărți; fără să mai vorbesc de sërăcii cari preferă mai bine să nu cumpere demâncare copiilor, de cât să se privețe de plăcerea de a juca cărți.

Ceva mai mult, sunt cartofori de meserie cari umblă din cărciumă în cărciumă și prin meșteșugul lor cu: „uite popa, nu e popa,“ înșelă pe mulți din cei naivi și 'i lasă cu lăcrămile pe obraz.

De aceea cerem a se lua măsuri aspre contra cartoforilor, spre a nu mai esploata și

dânșii pe bieții cetățeni; căci destul au ei pe celelalte lipitori care stau să le sugă și măduva.

I. Aristotel.

FARMACOPEA VETERINARA

—☞— *Pulvere galacto poelică.* Pulbere de canela 30 grame; Bicarbonat de sodă și sulfat de sodă din fie care câte 10 grame. Pe Ți și pentru o doză. În băuturi, pentru a ațîța secreția laptelui, în împrejurările când după naștere, mamele n'au lapte.

—☞— *Băutură catartică.* Foi de senă (siminichie) 60 grame, Aloés (săbur) 30 grame, apă fierbinte 1 litru. Se opărește sena, se strecoară și i se adaugă aloes. Rece, se dă animalelor mari pentru a le produce curățenie.

—☞— *Emeticul în pulbere.* În cătățime de 30 centigrame până la 1 gram, dat într'o băutură (zer, lapte); e cel mai bun medicament cu care se poate începe în căutarea vreunei boală untrice, la porci. Asemenea nu e mai puțin și la câini (10—20 centigrame); mărumegetore (1—2 grame); marele rumegătoare (8—16 grame); și cai (6—12 grame).

—☞— *Băutură uterină (Zundel)* Boabe de laur 350 grame, Bicarbonat de sodă 480 grame, Fenil pulvere 240 grame. Se amestecă și se împarte în 6 pachete, fie care pachet slujește la facerea unei băuturi din 3 în 3 ore, câte o băutură, se întrebuintează cu isăndă, la greutatea de naștere a vacei.

—☞— *Băutură în potriua diarei.* Pentru animalele mari: scrobeală albă 125 grame, Piatră aeră 30 grame, apă în care a fiert orz, 1 litru. Pentru urdinarea animalelor mici, se dă a patra parte.

—☞— *Cerat anti putred* (în contra putriziciunelor) ceară 10 grame; unt-de-lemn 35 grame; sare de bucătărie 6 grame. Se topește ceara în unt-de-lemn la o căldură dulce; după topire se ia de la foc și se amestecă într'una până aproape de recire, când i se adaugă, sarea mestecându-se bine. Foarte bună la rănilor rele cangrenoase și în de obște la mai tóte rănilor, ne spune Dr Guersant.

—☞— *Unsóre în potriua reumatismului.* (Taburin) Unt de lemn 250 grame; Esență de terebentină 60 grame; Amoniac 40 grame; Tinctură de cantaridă 15 grame.

Se amestecă și se bate cu putere.

Pentru schiopăturile și durerile reumatismale ale încheeturilor.

—☞— *Unsóre în contra riei* (Praugé) Pucioasă, praf 200 de grame; Unt de lemn 140 grame; Esență de terebentină 200 grame.

Se amestecă pucioasa cu unt de lemnul și se adaugă apoi esența. În contra riei calului.

I. St. Furtună.

Teatrurile ambulante

De multe ori când trecem prin orașele noastre—vara mai ales, pe la stabilimentele balneare—vedem câte un afiș ce ne încunoscinteză că în seara aceea (ori alta) cutare trupă voiajoră care a debutat cu succes în Viena (vorbă să fie), Paris, Newyork și în alte centruri mari ale lumii, o-prinduse acolo pentru câte-va zile, voesce a da o reprezentațiune teatrală.

Lumea, plictisită de ocupațiunile zilei și chinuită de grijele vieții, se duce de asistă ca să se mai recreeze.

Noi n'avem nimic de ȡis pentru această, din contra, am dori ca în fiecare urbe (sau stațiune de băi) să se afle teatre și să fie frecventate de public; căci scim că rolul teatrului este mare, și dacă dănsul e bine îngrijit poate să servească nu numai ca loc de distracție, ci chiar și ca școlă pentru societate, fiind-că — biciuind viciile — contribuie la propagarea ideilor sănătose, la cultivarea simțurilor estetice, la redeşeptarea virtuților civice etc.

Dar, trupele astea, adică *teatrurile ambulante*, pare că n'ar avea scopul acesta, căci multe din ele pun pe scenă piese imorale în care se poetisese adulteriul, concubinagiul, duelul și alte rușini ale veacului nostru; așa că vedândule cine-va jucându-se, mai curând îi vine a le numi farse de iarmaroc de cât acte de dramă.

Ținta actorilor ăstora nu e de cât a face pe spectatori să riȡă mult, pentru ca ast-fel să pótă stórce aplause, și... coromnele (!) pentru buzunar.

Puțin le pasă lor că moftologiile acestea sunt pestifere și că au o in-

fluență rău făcătoare asupra tinerimei; căci știu că după cât-va timp au s'o pornescă în altă parte, numai foile se-rale să fie pline!

Culoritul operelor, stilul, sarea cu care 'și presară glumele, la dênșii sunt lucruri prea secundare, pentru a se mai preocupa de ele; și.... coincidență stranie! tot aceia cari 'i aplaudă cu frenesie, 'i critică în urmă, dar ce folos? căci nu iau nici o măsură de îndreptare.

Francia și alte state mari, care sunt cu mult mai înaintate în cultură ca noi, au luat dispozițiuni în privința acésta, iar noi stăm cu mâinele încrucișate.

În 1865 Napoleon Bonaparte s'a dus la Moscova de a studiat cestiunea acésta, și la întoarcere a pus'o în Cameră; căci voia să înzestreze repertoriile teatrelor cu artiști adevărați, iar nu cu cabotini ca aceia despre cari vorbim.

È de dorit a se înființa în fie-care județ câte un comitet teatral, și să se dispună ca, menționatele trupe să nu pótă juca nici o piesă nerevisuită de aceste comitete.

Negreșit că n'are să se găsească prin toate districtele ómeni competenți, dar sunt pretutindeni bărbați învățați cari știu ce vrea să țină o operă bună și cu tendințe frumoșe.

Am voi să arătăm condițiunile ce trebuie să însușescă o piesă cum se cade, însă, fiind profani în materia acésta, vom cita pe un cunoscător în ale teatrului, d-l Titu Liviu Maioreșcu, care iată ce ținice:

„ Înălțarea impersonală este o condițiune așa de absolută a ori cărei impresii artistice, în cât tot ce împedică și o abate este un dușman al artei, în deosebi al poesiei și al artei dramatice.“

„ Esența acesteia este de a fi o ficțiune ideală, care scóte pe omul impresionabil în afară și mai presus de interesele lumii ținice, ori cât de mare ar fi în alte priviri.“

„ Subiectul pótă să fie luat din re-

alitatea poporului, dar tratarea nu pótă să fie de cât ideal-artistică, fără nici o preocupare practică.“

„Arta dramatică are să expună conflictele, fie tragice fie comice, între simțirele și acțiunile omenescii cu atâtă obiectivitate curată în cât pe de o parte să ne pótă emoționa prin o ficțiune a realității, iar pe de alta să ne înalțe într'o lume impersonală.“

I. Aristotel.

Economia Națională, revista intereselor economice române, dirijată de d-l P. S. Aurelian, publică în capul ultimul No. al revistei sale următoarele:

Esportul nostru de cereale în 1884, 1885 și de ce luni din 1886.

Pentru ca cetitorul să pótă a'și face o idee mai precisă despre mersul comerțului nostru de cereale, dăm aici următorul tablou despre esportul cerealelor în 1884, 1885 și de ce luni din 1886:

Prodocte	Esport în 1884 Kilogr.	Esport în 1885 Kilogr.	Esport în cele 10 luni din 1886 Kilogr.
Grân . .	265,908,386	383,584,477	259,224,684
Secară . .	79,788,470	85,574,918	72,119,790
Porumb . .	571,776,315	668,026,655	612,608,915
Orz . .	116,983,651	237,917,706	120,615,156
Ovės . .	14,268,085	76,321,239	31,913,758
Meiu . .	23,786,499	38,609,734	22,324,127
S. uleióse	17,229,996	43,254,428	71,585,383

NB. Dăm cuantitățile de cereale în kilograme, care se pot preface în tone împărțind suma cu 1000. Cei care doresc a cunoșce exportul în chile vor sei că chila de grâu țrăge aproximativ 500 kilograme.

Nu suntem încă la sfirșitul anului, și cu toate acestea esportățiunea apropié pe cea din 1885 și întrece pe cea din 1884, cu deosebire că am esportat o cătățime de uleióse cu mult măi mare de cât în 1885. Esportățiunea urmează în momentul în care serim, și, după cum am ținic, avem speranța că la încheierea anului 1886, esportul nostru să fie același ca în anul trecut, considerat în total.

Trebuie să adăogăm că esportul de făină a luat óre-care dezvoltare, ast-

fel că mult grâu s'a esportat sub formă de făină.

Din aceste cifre tragem concluziunile următoare: că cu totă schimbarea târgului, cu totă închiderea granițelor despre Austro-Ungaria, esportul nostru de cereale s'a menținut. Cu acesta nu înțelegem că n'am dori ca comerțul nostru cu monarchia vecină să nu reîncepă, din contra, ne place și suntem interesați a trăi în deplină armonie cu totă lumea. Dorim ca, potrivit cu interesele ambelor părți, să vedem reîncepându-se relațiunile noastre comerciale cu vecinii. Țineam însă să răspundem cu cifre amenințărilor nesocotite ce o parte din presa Austro-Ungară nu încetază a ne adresa; a lămuri pe acei încăpăținați care și mai zilele trecute strigau la Cluj că dacă granița monarchiei Austro-Ungare ar continua să ne fie închisă, noi românii am peri. Cifrele au avantajul de a ne lămuri, a ne întări în susținerea intereselor noastre economice și a dovedi vecinilor că la rigore putem să ne dispensăm de târgul lor.

S'a repetat și se repetază că clientul nostru principal pentru porumb era Austro-Ungaria. Spre mai bună lămurire dăm aci esportul de porumb după țări în cele 10 luni (ianuarie—octombrie) din 1886, comparat cu esportul de porumb în 1885.

Exportul porumbului după țări în

	1885	1886 Dece luni
Austro-Ungaria .	271,916 tone	76,296 tone
Belgia	3,705 >	19,436 >
Bulgaria	275 >	82 >
Englittera	350,086 >	416,896 >
Francia	20,522 >	13,969 >
Germania	2,230 >	5,624 >
Grecia	1,677 >	5,256 >
Italia	6,865 >	37,317 >
Flandra	4,165 >	3,192 >
Rusia	6,287 >	19,935 >
Spania	24 >	2,778 >
Turcia	258 >	11,060 >

Din cifrele de mai sus rezultă că în adevăr Austro-Ungaria era unul dintre cei d'întâi cumpărători de porumb, după Englittera. Cu toate ace-

tea de și după expirarea Convențiunii s'a închis granița Austro-Ungară porumbului românesc, totuși ceea ce trecea în monarchia vecină, a luat drumul Englitterei și altor țări.

Recunoscem dar că monarchia vecină era un client principal pentru porumbul nostru, cerem însă să recunoscă și vecinii că de când ne-au lipsit de târgul lor noi n'am rămas cu porumbul nevândut.

Același lucru s'a petrecut și cu esportul de semințe uleiöse. Se credea că vom rămănea cu rapița nevândută pentru că ni se închisese granița despre Austro-Ungaria și despre Francia. Am esportat în 1866 aproape 72,000 tone din care Anglia a luat mai mult de jumătate și Francia aproape 24,000 tone, iar Austro-Ungaria numai 1837 tone.

Am ținut a da aceste cifre pentru a lămuri situațiunea esportului nostru și pentru a dovedi că putem trăi cu toate prevestirile celor care ar dori să le acordăm concesiuni neacceptabile.

DIN ȚARA

Vrednicul diar *Lupta*, dirijat de dl G. Panu, care diar e eșit 3 ani la Iași, s'a strămutat în Bucuresci.

În jurul acestui diar radical (iar nu socialist), cotidian cu formatul mărit, s'au adunat mai mulți tineri de valoare.

Lupta e un diar foarte atrăgător, bine scris și bine informat. Succesul său e sigur.

Pe lângă partea politică, și partea literară e bine îngrijită. Ast-fel dl C. Mille iscălesce un foileton de moravuri române cum rar se găsesc în diarele noastre. D'asemenea »Săptămăna Literară» a dlui C. Mille e interesantă din mai multe priviri.

Iată și un extras, care ne reamintescă fericitele timpuri a le studenției noastre când și noi aveam atâtea iluziuni asupra multor din foștii și actualii colectiviști „ciocoiți” acum atâta:

Generațiunea nouă, acea care acum de ce ani era încă pe băncile școlii, trece astăzi prin vremuri de grea cumpănă. — Intrarea noastră în viața publică s'a făcut pe porța decepțiunii și a desgustului. Și această din toate punctele de a vedea, din punctul de vedere politic, ea și din punctul de vedere literar.

Din punctul de vedere politic, totă tinerimea școlă-

ră era căscigată ideilor liberale. Guvernul conservator devenit odios prin faptele sale, devenise și mai urit tinerimei adăpate de puternicele diare și organe de publicitate ale opoziției liberale, opozițiune crinceană, puternică, dînd totul pentru a câștiga totul. Cei ce dăin astăzi puterea, trebuie să le recunoștem acest merit, știuseră să facă opozițiune, știuseră prin vorbele bombastice și declamatorii, prin căldura cu care întreprindeau lupta să și atragă în parte-le aproape toată tinerimea, care cu cea mai bună credință, luase în serios și se pasionase pentru acești saltimbanici.

E de ajuns să ne înapoiăm cu mintea în vremurile trecute și să regăsim acele plăcute simțiri, pe care ați vai! nu le mai putem avea, când cu toții, clasa întreagă, și de multe ori, clase întregi, citeam *Ghimpele* și sarcastica lui proză, semeața lui poezie. — Ori eram atunci mai tineri, și prin acest fapt, simțirea ne era mai ușor și mai adînc impresionată, ori în adevăr lupta era plină de pasiune și ca atare putea să ne dea patimi.

Pentru tinerime nu era decât două partide bine și puternic deosebite. De-o parte partidul conservator, care reprezenta pentru tinerime reacțiunea, trecutul, silnicia și prădarea bunurilor obștești, partidul care nu avea nici-o simpatie în țară. De altă parte era partidul liberal avînd o simpatie aureolă în jurul său, care prin lupta neîmpăcată și primejdioasă ce-o întreprinsese căpătase în parte-i inimile tinere, tot ce țara avea mai bun, mai curat, mai dezinteresat. — În acest partid care să anunța așa de bine, care făgăduia că va face fericirea țerei, să încarna ideea liberalismului, care făcea contrast, cu ideea conservatorismului acelor de la fruntea guvernului.....

Prin urmare, tinerimea lupta pentru resturnarea partidului conservator și aducerea la putere a partidului liberal.

Această luptă atât de mult pasiona pe tineri, că au rămas memorabile simpatiile și manifestațiunile din acele timpuri.

Acum, după zece, doispre-zece ani, pare că ne par legende manifestațiunile de simpatie ce se făceau în special d-lui Fleva, în jurul cărui tinerimea făcuse ca o gardă de onoare, conducîndu-l și aducîndu-l de a casă în mijlocul ei.

Aceste izbucniri de iubire pentru un om care pusese tot focul său în luptă, astăzi de sigur nici n'ar mai fi cu puțință. Tinerimea sceptică, acum nu mai poate fi mișcată. Și de aceea ne e drag a ne întorce spre acele timpuri, a trăi cu gândul cel puțin în mijlocul lor, privind la decețiunea și desinteresarea cu care tinerimea ați ia parte la luptele politice.

Acestea erau pe acele timpuri ideile și simpatiile politice ale tinerimei.

* * *

Când însă am pășit pragul școlii, când am voit să intrăm în rîndurile soldaților, decețiunea și desgustul ne-au copriș.

Din punctul de vedere politic, schimbări să făcuseră în acest restimp. Acei care ne căpătaseră simpatiile, căpătaseră și puterea. Și aici desamăgirea eși la ivelă. Cei care trămbițau liberalismul, odată ajunși la putere, se arătară tot așa de reacționari ca și cei pe care îi înlocuiseră. Tot bagagiul lor de vorbe daurite și pompoase fură trimise să putrezească în magaziniile partidului. Programul liberal fu rupt chiar de aceea ce îl scrisese. Din două partide, câte erau la început să facă un singur, partidul guvernamental. Toți, sau aproape toți conservatorii de ieri intrară în staulul guvernamental. Opoziția nu era făcută de cât de statul major al guvernului cădută. Cât despre armată ea aproape întregă trecuse la dușman. Cu timpul — și în scurtă vreme alte încurcături desgustă și mai mult tinerimea. Unii din guvernanti, să despărțiră de tovarășii lor; unindu-se cu vrăjmașii lor de ieri și unii din statul major al opoziției trecură cu Vasile Boerescu în partidul guvernului. O atare amestecătură, o atare mișcare a vorbelor spuse ieri, o atare bătaie de joc de

țară și de făgăduințele date în chipul cel mai solemn, frîște nu erau de natură, a încurajia tinerimea cultă și inteligentă, tinerimea cinstită.

Și sub impulsivitatea dată de mai sus, sub educațiunea această politică, eși acea tinerime sceptică și cinică care nu voiesc să aibă în vedere alt-ceva de cât banul și căștigul fără muncă, slugarnicia către omul care ține în mâinele sale toate favorurile, puțința de de a trăi bine, ne mai gîndind la alt-ceva.

Această tinerime stricată și necapabilă de nici o jertfă, această tinerime, care față cu bătrîni, este cu mult mai jos din punctul de vedere moral, este rodul stărei actuale, rodul omenilor noștri politici, rodul sistemului corupător în care trăim. Dînsa nu mai e în stare de a se pasiona pentru nimic, avînd un singur lucru drept țintă, o singură dorință, un singur ideal: de a *juisa*.

Și dacă, în afară de această tinerime, să ridică alta, această nu mai pte fi pasionată ca tinerimea de altă dată. Această tinerime sceptică nu să mai uită de cât cu dispreț la partidele noastre politice existente, îndreptîndu-și ochiul spre partidul nou care începe să se ridice și care este în totul în afară de cercul strîmt al partidilor existente. Deja această tinerime numai e din generațiunea noastră și noi vorbim de generațiunea a căruia copii suntem. Ei bine dînsa cu rare și onorabile excepțiuni, a pierdut entuziasmul, focul luptei. Unii s'au dus în cîrdul guvernărilor sceptici și cinici, alții desgustați, s'au retras departe de luptele politice.

Precum spunem în'acest diar (încă de la încetarea din viață a fostului Mitropolit Primat) că Episcopul Dunărei de jos va avea mai mulți sorți de isbîndă d'a se alege Mitropolit Primat, așa s'a și întîmplat.

St. Sinod, Senatul și Camera au dat preferență Episcopului Iosef din Galați, care a și intrat în funcțiune. El s'a ales cu mare majoritate contra Episcopului de Roman, Mitropolitului din Iași și.... d-lui Radu Mihai care a avut 1 vot.

După această alegere au demisionat doi Episcopi: cel de la R. Vâlcea și cel din Fălciu.

Așa dar sunt trei posturi vacante de Episcopi: la Galați, la R. Vâlcea și Huși.

Părintele Josef și a luat la 30 Noembrie investitura de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al Plaiurelor și Primat al României.

La această ceremonie lipsea Mitropolitul Josef al Moldovei; se dice că e supărat și hotărât a se refrage.

La 10 Decembre se va alege cei 3 episcopi, pentru ocuparea locurilor vacante în urma alegerii de Mitropolit-Primat a episcopului Josef Georgian și dimisionării Episcopului de Râmnic Josef Bobulescu și celui de Huși Calinic Ploescenu.

Camera de punere sub acuzare din București s'a pronunțat în cestiunea atentatului de la 4 Septembrie.

Când se adusesse întoi dosarul acestei Camere de acuzare s'a constatat că nu se pu-

tea da caz de urmărire de cât în contra lui Stoica Alexandrescu.

În urmă s'a făcut un supliment de instrucțiune și toți preveniții s'au trimes spre a fi judecați de comisiunea juraților din Ilfov în a doua sesiune a luni Decembre, de către 2 din membrii camerei de acuzațiune.

D-l Poenaru-Bordea, președintele camerei de punere sub acuzare a făcut divergență susținând că nu trebuie a se da caz de urmărire de cât în contra lui Stoica Alexandrescu.

Acastă părere, susținută până la fine de d-l Poenaru—Bordea, ne a întărit mai mult în ideea că nu se vor găsi jurați care să trimetă la ocnă *nevinovați*.

Lista juraților pentru a doua sesiune a Curței cu jurați s'a tras. Procesul înculpațiilor e hotărât pentru zilele de 16 sau 17 Decembre.

Următorea depeșă din Berlin, de la 12 Decembre, a agenției Havas. a produs mare senzațiune în țară.

În sânul comisiunei Reichstagului pentru proiectul legii militare, maiorul Haberling, membru al comisiunei, s'a exprimat astfel: »Rusia își pregătește forțele în vederea unui războiu cu Austria, Germania și România. Ministrul de războiu, general Vanovsky, caută a mări armata prin crearea de trupe locale și de gloate.

»Rusia are un sistem excelent de căi ferate cari conduc în Germania și Austria.

»O a doua Plevná e azi cu neputință. În războiul din Balkani Rusia a suferit lovituri din cauza mobilisării insuficiente a trupelor sale, iar nu pentru că 'i era cu neputință să scotă mulți soldați. Franța și Rusia pot opune 5 milioane de luptători contra celor două milioane de luptători germani.«

Holera s'apropie de noi și Dumneșeu știe de vom scăpa nevizitați de ea; pôte tot astfel de probabil ca și de rebel.

În Bulgaria și Serbia s'au ivit casuri de holeră. C.

DIN LOCALITATE

Membrii consiliului de revizie al recrutărei anului corent pentru județul nostru sunt:

D-l Locotenent-Colonel Mihail Capșa, comandantul regimentului 9 de dorobanți, ofițer recrutor.

D-l Prefect al județului S. G. Theodorescu.

D-l Ion Mihăescu, (având ca suplinitor pe d-l Matei Tudorănescu, membri ai consiliului general jud. R. Sărat.

D-l Bogdan Cherin, medic de regiment al IJ din regimentul 6 artilerie, medic-recrutor.

Iată și Itinerariul:

La 1 2 și 3 Decembre la Balta-Albă pentru Plasa Gradiscea.

La 4 Dec. parcurs.

La 5, 6 și 7 Decem. la Măicănesci pentru pl. Marginea de jos.

La 8 parcurs.

La 9, 10, 11 Decemb. la Cotesci pentru pl. Orașul.

La 12 parcurs.

La 13, 14, 15 Decemb. la Plăginesci pentru pl. M. de sus.

La 16 parcurs.

La 17, 18, 19 Decemb. la Băbeni pentru pl. R. de sus și Plaiu.

La 20, 21, 22 Decemb. în localul Prefecturii pentru pl. R. de jos.

La 23 și 24 Decemb. în localul Prefecturii pentru Urba R. Sărat.

Sesiunea de Decembre a Curții cu jurați, s'a deschis la 1 Dec. În această zi Ion N. Borcan s'a condamnat la 5 ani reclusiune, pentru omor.

La 2 Decembre s'a condamnat, la 14 zile închisore, Neculae Neacșu din Bogza, pentru lovituri din care au rezultat mórtea.

Am arătat în No. trecut nemulțumirele încărcătorilor prin Gara Făurei, unde între altele neajunsuri, căpătau cu mare greutate vagoné (lipsă d'almintrelea generală în totă țara de vagoné).

În urma celor scrise de noi și a reclamiilor făcute Direcțiunei C. F. R, de mai multe persoane, s'au dat ore cari satisfacțiuni și, astăzi, suntem în pozițiune a vesti că vagonéle se dau cu îndestulare la Gara Făurei.

Azi, 4 Decembre, se celebrésă căsătoria religioasă a d-șorei Irina Gr. Plastara, cu prietenul nostru d-l Petre Suciu, inginer la Căile Ferate, Secția Mărășești-Buzău.

Urăm tinerilor căsătoriți cea mai completă fericire. D.

BULETIN COMERCIAL

În portul Braila s'au făcut în ziua de 3 Decembre, următoarele cumpărări:

Marfa	Hecto-litre	Libre	Prețu	Prov.
Grâu	7000	57 ½	10 60	Șlep
"	500	57 ½	10 30	Magazie
Porumb	1300	60	6 25	Magazie
" mixt	1230	60	6 90	Caie
" vechi	2500	54 ¾	6 60	Magazie
" cinqua.	1000	59	6 15	"
Secară	2165	52	6 20	Caie
Orz	1550	42 ½	4 02 ½	"
Meiu	1400	58 ½	3 80	"

MISCELLANEA

PRAFUL DE CÔJE DE STEJAR CA MEDICAMENT. În România, pre cât am cunoștință, nu se întrebuițesă cõja de stejar de cât pentru tăbăcit și pentru a se face uă apă cu care se spăl scândurele înainte de a se cerui. Frunțele și fructele (ghinda) stejarului tot se mai întrebuițesă în unele menajuri pentru efectul lor medicinal.

Praful de cõje de stejar, însă, are proprietați tămăduitoare foarte superioare. Să se încerce și se va vedea cât e de bun praful pisat de cõjă de stejar.

Dacă se presară ulcererele și plăgile cu asemenea praf ele se vindecă.

Dacă sâtenul și va presăra, înăuntru, hilerii și ciobotele cu praf de stejar, tăpele și picerele nu vor mai fi găurite, rânite și crăpate. Iar cei ce umolă cu picerele desculțe prin noroiu și apă nu vor mai căpăta la picere ceea ce unii numesc »bróscă« dacă vor avea grija, când se încălță duminicele, să pue în încălțămintele lor praf de cõje de stejar.

Apoi, sârmanul, care n'are mijloce pentru a și cumpăra chinină și e din vr'un județ, ca Rîmnicul-Sarat, unde doctorii de județ d'abia cu certy și mijlocire pe la comitete permanente a le județelor capăt puține doftorii pentru a le lăsa prin sate în cas de epidemii; acel sârman, dîc, căruia nu i dă mâna a și cumpăra »un praf de chină«, va găsi în praful cõjei de stejar, adesea-ori, un ajutor pentru el pentru a și tămădui frigurile ce l răpune și l opresce de a munci.

Și ca probă că acest praf păzește de friguri voi spune că în o mahala din Amiens e uă móră unde se macină cõja de stejar; lucrătorii d'acolo, cari trăesc în mijlocul acestui praf, n'au nici o dată friguri intermitente.

Cât pentru dosa ce trebuie să se ia din praf de cõje de stejar, depindă, ca și chinina, dupe gradul bólei, pozițiunea localității mai mult sau mai puțină băltósă, precum și dupe vrăstă și dupe cum stomacul e dedat mai mult sau mai puțin cu doftorii. În această privință tótă lumea șcie că dacă unor orașeni sau locuitori de pe lingă bălți, le trebuies chiar 2 la 3 grame de chinină pentru a i lăsa frigurile, satenilor, celor mai mulți, de aceeași vrăstă adultă, le e d'ajuns trei sferturi de gram pentru a scăpa chiar de cele mai învechite friguri.

VÊNATUL SE INPUTINEASĂ! Acesta e strigătul multor vânători de la noi și.. al meu care nu mai vânez, dar mă ocup cu agricultura.

E momentul ca să se facă uă bună lege

pregătită de ómeni competenți, și mai ales acea lege să se execute și lumea să șcie că există o lege care opresce vânatul în cutare și cutare lună, iar nu ca acum când puțini șciu că e oprit a se stârpi animalele folositoare agriculturii în timpul ouerei, clocirei și creșterii puilor lor.

Acea lege să fie simplă, limpede și precisă ca ast-fel sanțiunea ei să nu fie grea și să se înlătore abuzurile.

Cu chipul acesta animalele folositoare agriculturii se vor înmulți și cele stricătoare se vor înpuțina; iar nu ca acum când lucrurile merg pe dos: animalele trebuincioase dispar iar cele stricătoare se înmulțesc căci acestor din urmă nimeni nu le face rău.

DRESUL ȘI ASCUȚITUL CUȚITELOR ȘI ALTOR INSTRUMENTE TAETOARE.

Mai adesea ori cuțităria întrebuițată la țară, ce se cumpără de obicei de prin târguri, provine din Austro Ungaria și metalul lor e ast-fel de prost (ca mai tóte obiectele ce ne exportesă vecina noastră) în cât tăișul după cea mai mică întrebuițare se strică.

Următorul mijloc are de scop d'a îmbunătăți și ascuți asemenea obiecte, fără de a se strica instrumentele precum s'ar părea.

Se țin, ca uă jumătate de cias, înmuiate tăișurile acelor instrumente în una din amestecăturile următoare, a căror efecte sunt aceleași:

— 100 grame apă și 9 grame acid chlorhidric, sau:

— 100 grame apă și 5 grame apă tare (concentrată).

Dupe uă jumătate de cias se scot din această amestecătură tăișurile și, dupe ce se usucă, se trec pe o pētră de ascuțit pe care se pică uă picătură de unt-de-lemn.

VĂPSIREA FLORILOR DUPE VOINȚA.

Unele flori naturale pot a li se schimba culórea. Procedările sunt multe și în tratatul de horticultură »Florile« se arată vr'o câte-va care lucrēsă direct asupra plantei în pămēntul căreia se pune substanța care va da, florilor, ce se vor ivi p'acea plantă, culórea schimbată.

Dacă flórei tăiate după uă plantă óre care și se doreșce a i se schimba fața, se înmoe flórea în óre-cari vāpseli tari, care pătrund în țeseturile ei.

Ast-fel dacă se ține, vr'uă jumătate de cias, pauzele și micșunile în uă soluțiune de anilină verde sau în eosină, aceste flori și schimbă cu totul culórea.

Un econom român.